

том впливу на стан і впевненість працівника, тривалість і успішність його трудових відносин. Облік праці повинен бути організований таким чином, щоб сприяти продуктивності праці та повному використанню робочого часу. Від організації оплати праці залежить розмір витрат, якість, правда, справедливість, чесність і умови роботи з персоналом.

Врахування зазначених аспектів дасть змогу раціонально організувати облік та аналіз зарплати в організації на період дії воєнного стану.

Перелік посилань:

1. Загальнонаціональне опитування: соціально-економічні проблеми під час війни (26.04.22) https://ratinggroup.ua/research/ukraine/devyatyy_obschenacionalnyy_opros_socialnoekonomicheskie_problemy_v_voyny_obschenacionalnyy_opros_socialnoekonomicheskie_problemy_vo_vremya_voyny_26_aprelya_2022.html (дата звернення: 24.10.2022).

2. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України № 2136 від 15 бер. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/sho2136-20#Text> (дата звернення: 05.10.2022).

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ЛОГАРИФМУВАННЯ В АНАЛІТИЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ДОХОДІВ

Московчук А.Т., канд. екон. наук, доцент

Дорош В.Ю., канд. екон. наук, доцент

Луцький національний технічний університет

Важливим показником, який використовують для оцінки роботи підприємства є його дохід. Згідно з Концептуальною основою складання та подання фінансових звітів та МСБО 18 «Дохід», «...дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу» [1].

Визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за певними групами (рис. 1).

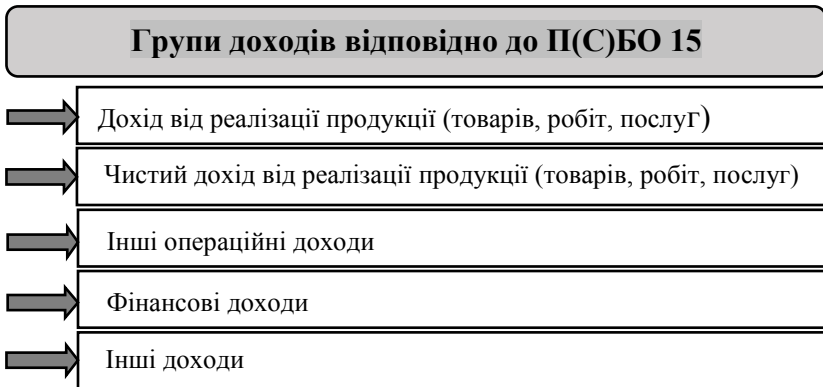

Рис.1. Доходи підприємства

Дохід підприємства отримують зазвичай від різних видів діяльності: від реалізації виготовленої продукції, вкладання вільних коштів на рахунки в банках, інвестування у будівництво та ін.

Метою кожного суб'єкта господарювання є забезпечення зростання доходу, а її реалізація залежить від ефективності управління процесом його формування. У такому разі менеджменту підприємства необхідна точна і достатня інформація щодо динаміки доходу та чинників, що на нього впливають.

У структурі доходів виробничих підприємств найбільшу частку складає дохід від реалізації продукції, і його динаміка, в основному, визначає динаміку загального доходу.

Основними факторами, які впливають на формування доходу підприємства від реалізації продукції є:

- обсяг реалізованої продукції;
- структура реалізованої продукції;
- ціна реалізації.

Тобто дохід від реалізації продукції можна визначити за наступною залежністю:

$$Дрп = O * ПVi * Цi ,$$

де O – обсяг реалізованої продукції в натуральних вимірниках;

$ПVi$ – питома вага i -го виду продукції, %;

$Цi$ – ціна i -го виду продукції, грн.

Розглянута математична модель – це детермінована факторна модель, оскільки між результуючим показником і факторами існує пряма функціональна залежність. «Детерміноване моделювання факторних систем – це простий і ефективний засіб формалізації зв'язку економічних показників, який служить основою для кількісної оцінки впливу окремих факторів на динаміку узагальнюючого показника» [2, с.140].

Побудована детермінована факторна модель є мультиплікативною, тому для визначення міри впливу факторів на результуючий показник можна використати будь-який із відомих способів факторного аналізу.

На нашу думку в процесі аналітичного дослідження доцільно використовувати метод логарифмування, який характеризується непослідовним елімінуванням. Він усуває основний недолік, властивий часто вживаним, традиційним прийомам детермінованого факторного аналізу (прийомам ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць), – необхідність визначення послідовності заміни значень факторів.

Використовуючи зазначену математичну залежність, інформацію підприємства у звітному році – $O_1, ПVi_1; Цi_1$ та базовому році – $O_0, ПVi_0; Цi_0$, визначаємо вплив факторів на дохід від реалізації продукції:

$$\begin{aligned} \Delta Дрп (o) &= \Delta Дрп (заг) * [lg (O_1 : O_0) / lg (Дрп_1 : Дрп_0)], \\ \Delta Дрп (пв) &= \Delta Дрп (заг) * [lg (ПVi_1 : ПVi_0) / lg (Дрп_1 : Дрп_0)], \\ \Delta Дрп (ц) &= \Delta Дрп (заг) * [lg (Цi_1 : Цi_0) / lg (Дрп_1 : Дрп_0)], \end{aligned}$$

де: $\Delta D_{pn}(заг)$ – відхилення доходу від реалізації продукції, грн

$\Delta D_{pn}(O)$ – вплив зміни обсягу реалізації продукції на дохід, грн;

$\Delta D_{pn}(PVi)$ – вплив зміни питомої ваги i -го виду продукції на дохід, грн;

$\Delta D_{pn}(Ci)$ – вплив зміни ціни i -го виду продукції на дохід, грн.

Отже, метод логарифмування дозволяє досягти повного розкладання результуючого показника за чинниками, забезпечує його високу точність, а результат не буде залежати від послідовності обчислень.

Перелік посилань:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід».
URL: http://www.minfin.gov.ua/document/92429/МСБО_18.pdf.

2. Московчук А.Т., Ліщук В.І. Факторний аналіз в системі управління витратами підприємств. *Економічні науки. Сер. Облік і фінанси*. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2017. Вип. 14 (53). С. 137–144.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

*Пеняк Ю.С., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Марков Р.В., канд. екон. наук, виконавчий директор
ЛОГО «Аграрна дорадча служба»*

Війна в Україні принесла економічні втрати та поглибила кризу, тому в умовах воєнного стану дуже важливо не лише не зупиняти виробничу діяльність, а й приймати ефективні управлінські рішення, спрямовані на підвищення ефективності підприємства. Безперерйну роботу будь-якого підприємства гарантує відповідна кількість запасів, тому ефективна організація процесу управління запасами є основою антикризових заходів для роботи підприємств.